
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ

GUIDELINEON THE APPLICATION AND CERTIFICATION OF STANDARD

AGRO 2-1Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος-Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή
Μέρος 1 : ΠροδιαγραφήManagement of Rural Environment – System of Integrated Management in Agricultural Production
Part 1: Specification**AGRO 2-2**Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος-Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή
Μέρος 2 : Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη φυτική παραγωγήManagement of Rural Environment – System of Integrated Management in Agricultural Production
Part 1: Requirements for the application in crop production

Copyright © AGROCERT® 2009

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον Ν. 2121/93 και κατά τη Διεθνή Σύμβαση Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/75), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, καθώς και η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιοδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή σε άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρόλογος

Η παρούσα κατευθυντήρια οδηγία εφαρμογής και πιστοποίησης του προτύπου AGRO 2, εκπονήθηκε από τον Οργανισμό Πιστοποίησης & Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.), με το διακριτικό τίτλο AGROCERT, ο οποίος αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) και λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος υπό την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Σκοπός αυτής της οδηγίας είναι να παρέχει κατευθύνσεις, με στόχο τη διασφάλιση της ενιαίας και ομοιόμορφης εφαρμογής των απαιτήσεων των προτύπων AGRO 2-1 (Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος -Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 1 : Προδιαγραφή) και AGRO 2-2 (Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος -Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 2: Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη φυτική παραγωγή), από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, τους φορείς πιστοποίησης, τους φορείς διαπίστευσης, τις αρμόδιες αρχές και γενικά όλους αυτούς που εμπλέκονται με το αντικείμενο της παρούσας.

Η παρούσα κατευθυντήρια οδηγία αποτελείται από δύο μέρη: Το πρώτο αφορά τις γενικές απαιτήσεις/υποχρεώσεις οι οποίες πρέπει να τηρούνται από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που εφαρμόζουν το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης καθώς και τους φορείς που την πιστοποιούν, ενώ το δεύτερο μέρος αφορά εξειδικεύσεις/οδηγίες για απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 όπως αυτές περιγράφονται στις αντίστοιχες παραγράφους του προτύπου.

Η κατάρτιση της παρούσας οδηγίας έγινε από Ομάδα Εργασίας στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των ενδιαφερομένων.

Η οδηγία αυτή, εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 08/160^η/29.07.2009 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του AGROCERT και διατίθεται δωρεάν στους ενδιαφερόμενους.

Περιεχόμενα**ΜΕΡΟΣ 1^ο - ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ AGRO 2**

Εισαγωγή	Σελ. 5
1. Σκοπός – Πεδίο Εφαρμογής	Σελ. 6
2. Ορισμοί	Σελ. 6
3. Παραπομπές σε Πρότυπα	Σελ. 6
4. Γενικές απαιτήσεις πιστοποίησης	Σελ. 6
4.1 Υποχρεώσεις Φορέα Πιστοποίησης	Σελ. 7
4.2 Προϋποθέσεις για τη διενέργεια επιθεώρησης	Σελ. 8
4.3 Αποχώρηση γεωργικής εκμετάλλευσης από Φορέα Πιστοποίησης	Σελ. 8
4.4 Σύμβουλος	Σελ. 9

ΜΕΡΟΣ 2^ο – ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ AGRO 2

(η παρακάτω αρίθμηση αφορά την αρίθμηση των αντίστοιχων παραγράφων του Προτύπου AGRO 2)

ΠΡΟΤΥΠΟ AGRO 2-1

4.3.2 Νομικές και άλλες απαιτήσεις	Σελ. 10
4.3.4 Πρόγραμμα Βελτίωσης	Σελ. 10
4.4.1 Οργάνωση και Αρμοδιότητες	Σελ. 10
4.4.2 Κατάρτιση απασχολουμένων	Σελ. 10
4.4.4 Τεκμηρίωση	Σελ. 10
4.4.6 Αρχές Λειτουργίας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης	Σελ. 10
4.4.8 Ιχνηλασιμότητα γεωργικού προϊόντος	Σελ. 11
4.5.1 Παρακολούθηση και Μετρήσεις	Σελ. 11
4.5.2 Χειρισμός Μη Συμμορφώσεων - Διορθωτικές & Προληπτικές Ενέργειες	Σελ. 12
4.5.4 Επιθεώρηση του συστήματος	Σελ. 12
4.6 Ανασκόπηση από τη Διοίκηση	Σελ. 12

ΠΡΟΤΥΠΟ AGRO 2-2

4.3.2 Τοπογραφικό σκαρίφημα	Σελ. 13
4.3.4 Οργανική ουσία	Σελ. 13
4.3.8 Αμειψισπορά	Σελ. 13
4.4 Παρακολούθηση των μετεωρολογικών δεδομένων	Σελ. 13
4.5.1 Σχέδιο Λίπανσης	Σελ. 13
4.5.2 Απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία	Σελ. 14
4.6.5 Παροχή του αρδευτικού νερού	Σελ. 14
4.7.1 Φυτοπροστασία	Σελ. 14

4.7.2.1 Αντιμετώπιση εχθρών με Συστήματα Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας	Σελ. 14
4.7.4 Συστάσεις για την ποσότητα, τύπο και χρόνο εφαρμογής του ΦΠΠ	Σελ. 14
4.7.6 Μέσα ατομικής προστασίας	Σελ. 14
4.7.9 Απόρριψη του πλεονάσματος του ψεκαστικού υγρού - Ξέπλυμα βυτίου	Σελ. 14
4.7.10 Αναλύσεις υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων	Σελ. 14
4.8 Συγκομιδή και μετασυλλεκτικοί χειρισμοί	Σελ. 14
4.8.5 Συσκευασία προϊόντων	Σελ. 15
4.8.6 Αποθήκευση	Σελ. 15
4.9 Διαχείριση εξοπλισμού & ενέργειας	Σελ. 15

ΜΕΡΟΣ 1^ο ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ AGRO 2

Εισαγωγή

Το πρότυπο AGRO 2 παρέχει στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις τη δυνατότητα ανάπτυξης ενός Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη γεωργική παραγωγή, προκειμένου τα παραγόμενα προϊόντα να ενισχυθούν με σημάχνσεις, να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία τους και να αποκτήσουν σημαντικό προβάδισμα στις αγορές υψηλού ανταγωνισμού κατακτώντας την εμπιστοσύνη των καταναλωτών.

Αν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρόκειται να πιστοποιηθούν ως προς το πρότυπο AGRO 2, είναι απαραίτητο να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και της παρούσας κατευθυντήριας οδηγίας.

Η εφαρμογή της οδηγίας αυτής αποτελεί επίσης ένα από τα κριτήρια αναγνώρισης των Φορέων Πιστοποίησης των προτύπων AGRO από τον Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π - AGROCERT, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α 267600/29.03.2007 (ΦΕΚ 510 Β' /10.04.2007).

1. Σκοπός – Πεδίο Εφαρμογής

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να παρέχει τις αναγκαίες καθοδηγήσεις για την εφαρμογή του προτύπου AGRO 2.

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται από:

- α) τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ώστε να διευκολυνθούν στην εφαρμογή των απαιτήσεων του προτύπου AGRO 2, συμπεριλαμβανομένων των εξειδικεύσεων του προτύπου AGRO 2-2 σε διάφορα είδη καλλιεργειών.
- β) τους Φορείς Πιστοποίησης ώστε να εναρμονίσουν την εφαρμογή του προτύπου AGRO 2 ως προς το οποίο αξιολογούν και πιστοποιούν.
- γ) τις αρχές Διαπίστευσης των Φορέων Πιστοποίησης, ώστε να διευκολυνθούν στο έργο της διαπίστευσης.
- δ) την εθνική αρχή αναγνώρισης των Φορέων Πιστοποίησης (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π), στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για την αναγνώριση και επίβλεψη των Φορέων που πιστοποιούν σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 2.

2. Ορισμοί

Οι ακόλουθοι ορισμοί ισχύουν για τους σκοπούς της παρούσας κατευθυντήριας οδηγίας.

2.1 Πεδίο Πιστοποίησης

Η/οι καλλιέργεια/ες στην/ις οποία/ες εφαρμόζεται το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης κατά το πρότυπο AGRO 2.

2.2 Επιθεώρηση Αξιολόγησης

Η επιθεώρηση, η οποία διενεργείται από το Φορέα Πιστοποίησης, προκειμένου να αξιολογηθεί η συμμόρφωση της γεωργικής εκμετάλλευσης ως προς τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και της παρούσας Οδηγίας, με σκοπό την πιστοποίησή της.

2.3 Επιθεώρηση Επιτήρησης

Η επιθεώρηση, η οποία διενεργείται από το Φορέα Πιστοποίησης, έτσι ώστε ο Φορέας να μπορεί να διατηρεί την εμπιστοσύνη του ότι η γεωργική εκμετάλλευση συνεχίζει να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και της παρούσας Οδηγίας.

2.4 Πιστοποιητικό

Το επίσημο έγγραφο το οποίο εκδίδει ο Φορέας Πιστοποίησης στη συμβεβλημένη με αυτόν γεωργική εκμετάλλευση, η οποία διαπιστώθηκε μετά από επιθεώρηση που πραγματοποιήσε ο Φορέας, ότι πληροί τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και της παρούσας οδηγίας.

2.5 Σύμβουλος

Φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που εφόσον χρησιμοποιείται από τη γεωργική εκμετάλλευση, επικουρεί τον Επιβλέποντα και ο ρόλος του αφορά στην ανάπτυξη του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, την τεκμηρίωσή του, την εσωτερική Επιθεώρηση, την κατάρτιση των παραγωγών και απασχολούμενων στη γεωργική εκμετάλλευση.

3. Παραπομπές σε Πρότυπα

Πρότυπο AGRO 2 το οποίο αποτελείται από δύο μέρη:

- AGRO 2-1: Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 1: Προδιαγραφή.
- AGRO 2-2: Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 2: Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη φυτική παραγωγή.

Εξειδικεύσεις του AGRO 2-2 σε καλλιέργειες:

- AGRO 2-2/1: Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 2/1: Απαιτήσεις για την εφαρμογή στην καλλιέργεια ροδακινιάς.
- AGRO 2-2/2: Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 2/2: Απαιτήσεις για την εφαρμογή στην καλλιέργεια βάμβακος.
- AGRO 2-2/3: Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος - Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή, Μέρος 2/3: Απαιτήσεις για την εφαρμογή στην καλλιέργεια ελιάς.

4. Γενικές απαιτήσεις πιστοποίησης

Η γεωργική εκμετάλλευση που επιθυμεί να πιστοποιηθεί κατά το πρότυπο AGRO 2, πρέ-

πει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις και των δύο μερών (AGRO 2-1 και AGRO 2-2) ταυτόχρονα. Πιστοποίηση ως προς ένα από τα δύο μέρη δεν νοείται.

4.1 Υποχρεώσεις Φορέα Πιστοποίησης

Ο Φορέας Πιστοποίησης πρέπει:

α) Να απασχολεί Επιθεωρητές, οι οποίοι, μέχρι την ενεργοποίηση του μητρώου της παρ. 1.4. του άρθρου 4 της ΚΥΑ 267600/29.03.2007 (ΦΕΚ 510 Β' / 10.04.2007), πρέπει κατ'ελάχιστον να αποδεικνύουν τουλάχιστον 20 ώρες συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια στο πρότυπο AGRO 2, καθώς και διετή εμπειρία.

β) Κατά τη διάρκεια των Επιθεωρήσεων να ελέγχει κατ'ελάχιστον:

- ο στην Επιθεώρηση Αξιολόγησης την τετραγωνική ρίζα των ενταγμένων στο Σύστημα παραγωγών της γεωργικής εκμετάλλευσης, για κάθε καλλιέργεια του Πεδίου Πιστοποίησης (εξαιρούνται οι καλλιέργειες του ίδιου είδους π.χ. ροδάκινα, νεκταρίνια).
- ο στην Επιθεώρηση Επιτήρησης ποσοστο 80% του παραπάνω αριθμού.

Ο παραπάνω έλεγχος πρέπει να περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον, έλεγχο τήρησης αρχείων παραγωγού, καταγραφών στα ημερολόγια αγρού, προσωπική συνέντευξη με τους παραγωγούς καθώς και επιτόπιο έλεγχο στα αγροτεμάχια του 30% του ανωτέρω δείγματος των παραγωγών και όχι σε αγροτεμάχια λιγότερων από 3 παραγωγούς (π.χ. σε γεωργική εκμετάλλευση με 900 παραγωγούς, πρέπει να ελεγχθούν $\sqrt{900}=30$ παραγωγοί, με επιτόπιο έλεγχο σε αγροτεμάχια των $30 \times 30\% = 9$ παραγωγών. Σε γεωργική εκμετάλλευση με 64 παραγωγούς πρέπει να ελεγχθούν $\sqrt{64}=8$ παραγωγοί, με επιτόπιο έλεγχο σε αγροτεμάχια των $8 \times 30\% = 2,4$ παραγωγών \rightarrow 2 3 παραγωγών).

Για την επιλογή του δείγματος των αγροτεμαχίων πρέπει να λαμβάνει υπόψη κριτήρια όπως το μέγεθος των αγροτεμαχίων, το είδος της καλλιέργειας, οι γειτνιάζουσες καλλιέργειες, το ιστορικό του αγροτεμαχίου, καθώς και την ύπαρξη αγροτεμαχίων σε προστατευόμενες περιοχές.

Στις Επιθεωρήσεις πρέπει να περιλαμβάνεται και ο έλεγχος μονάδων ή εγκατα-

στάσεων που εμπλέκονται στη συσκευασία/τυποποίηση των προϊόντων.

Ο μέγιστος αριθμός των παραγωγών που επιλέγονται για έλεγχο αγροτεμαχίου κατά ημέρα επιθεώρησης, δεν πρέπει να ξεπερνά τους πέντε (5) ανά επιθεωρητή.

γ) Να διασφαλίζει ότι η γεωργική εκμετάλλευση στην οποία έχει χορηγήσει Πιστοποιητικό για την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, πληροί τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και της παρούσας οδηγίας.

δ) Να προβαίνει σε Επιθεώρηση Αξιολόγησης μόνο εφόσον έχει διαπιστώσει ότι η γεωργική εκμετάλλευση εφαρμόζει το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης από την έναρξη της καλλιεργητικής περιόδου.

ε) Να διενεργεί Επιθεωρήσεις Αξιολόγησης στη γεωργική εκμετάλλευση σε διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και οπωσδήποτε κατά το στάδιο της συγκομιδής κάθε καλλιέργειας που περιλαμβάνεται στο Πεδίο Πιστοποίησης του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης. Κατά τη διάρκεια των Επιθεωρήσεων αυτών πρέπει να ελέγχεται η τήρηση όλων των απαιτήσεων του προτύπου AGRO 2 καθώς και της παρούσας οδηγίας.

στ) Να διενεργεί Επιθεωρήσεις Επιτήρησης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατ'ελάχιστον μια φορά ανά έτος. Η συχνότητα και ο χρόνος διενέργειας των Επιθεωρήσεων Επιτήρησης καθορίζεται από το Φορέα Πιστοποίησης, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα των προηγούμενων Επιθεωρήσεων του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης και την απαιτούμενη παρακολούθηση της εφαρμογής του.

ζ) Να διενεργεί πέραν των προγραμματισμένων Επιθεωρήσεων Αξιολόγησης/ Επιτήρησης και αιφνιδιαστικές ή έκτακτες Επιθεωρήσεις στο 10% τουλάχιστον των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που πιστοποιεί, και οπωσδήποτε σε περιπτώσεις υπόνοιας, καταγγελιών ή όταν το κρίνει απαραίτητο, προκειμένου να διαπιστώνει τη συνεχή τήρηση των απαιτήσεων του προτύπου AGRO 2 και της παρούσας οδηγίας.

η) Να διενεργεί νέα Επιθεώρηση Αξιολόγησης στην περίπτωση εισόδου στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης νέων μελών

- (παραγωγών) σε ποσοστό άνω του 25% των ήδη ενταγμένων.
- θ) Να λαμβάνει ετησίως δείγματα για ανάλυση υπολειμμάτων ΦΠΠ σε εργαστήρια διαπιστευμένα για τις αναλύσεις αυτές, σε ποσοστό 2% επί του συνολικού αριθμού παραγωγών σε κάθε πιστοποιημένη γεωργική εκμετάλλευση και όχι λιγότερο από ένα (1) δείγμα. Η επιλογή του δείγματος βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας.
 - ι) Να διασφαλίζει ότι η γεωργική εκμετάλλευση συμμορφώνεται με τις οδηγίες για την ορθή χρήση του Πιστοποιητικού και του Σήματος που της έχουν χορηγηθεί, πριν και κατά την οποιαδήποτε χρήση αυτών.
 - κ) Να μην παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στη γεωργική εκμετάλλευση σε περίπτωση διαπίστωσης ελλιπούς εφαρμογής κάποιας απαίτησης του προτύπου και της παρούσας οδηγίας.
 - λ) Σε περίπτωση καταγραφής μη συμμορφώσεων, το χρονικό διάστημα για την αποστολή διορθωτικών ενεργειών εκ μέρους της γεωργικής εκμετάλλευσης και την αποδοχή τους από το Φορέα, να μην υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία Επιθεώρησης, διαφορετικά ο Φορέας Πιστοποίησης, προβαίνει σε αρνητική εισήγηση για τη χορήγηση Πιστοποιητικού ή σε ανάκληση του ήδη χορηγηθέντος Πιστοποιητικού.
- β) Να διασφαλίζει ότι οι παραγωγοί που είναι ενταγμένοι στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης εφαρμόζουν τις απαιτήσεις του Προτύπου στο σύνολο των αγροτεμαχίων τους για τις καλλιέργειες του Πεδίου Πιστοποίησης.
 - γ) Να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα προσώπων.
 - δ) Να διαθέτει Επιβλέποντα γεωπόνο, ο οποίος να είναι ενταγμένος σε Μητρώο του AGROCERT και κατ' ελάχιστον να είναι κάτοχος πτυχίου ΠΕ Γεωπόνου, να αποδεικνύει 20 ώρες συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια στο πρότυπο AGRO 2, καθώς και διετή τουλάχιστον εμπειρία.
 - ε) Να διαθέτει έναν τουλάχιστον Επιβλέποντα γεωπόνο ανά 300 στρέμματα θερμοκηπικών καλλιεργειών, 10.000 στρέμματα ετήσιων καλλιεργειών, 4.000 στρέμματα δενδρωδών καλλιεργειών και 1.500 στρέμματα αμπέλου.
 - στ) Να έχει διενεργήσει μία πλήρη εσωτερική Επιθεώρηση, σε όλες τις διαδικασίες και τα Σχέδια Διαχείρισης του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.
 - ζ) Να έχει διεξάγει τουλάχιστον μία πλήρη ανασκόπηση του συστήματος, από τη διοίκηση της γεωργικής εκμετάλλευσης, όπως ορίζεται σε σχετική απαίτηση του προτύπου AGRO 2-1 (παρ. 4.6).

4.2 Προϋποθέσεις για τη διενέργεια Επιθεώρησης

Μια γεωργική εκμετάλλευση προκειμένου να υποβάλλει αίτηση για την πιστοποίηση του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στο Φορέα Πιστοποίησης, πρέπει:

- α) Να εφαρμόζει και να τηρεί σχετικά αρχεία για το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, όπως περιγράφεται στο πρότυπο AGRO 2 και στην παρούσα οδηγία για τουλάχιστον μια πλήρη και ενιαία καλλιεργητική περίοδο. Ως καλλιεργητική περίοδος, ορίζεται ο χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ δύο συγκομιδών στις ετήσιες, δενδρώδεις καλλιέργειες ή άμπελο. Σε περίπτωση καλλιεργειών που ολοκληρώνονται σε χρόνο μικρότερο του έτους, τότε πρέπει να εφαρμόζεται το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και να τηρούνται αντίστοιχα αρχεία για τουλάχιστον τρεις (3) μήνες.
- β) να καταγγείλει εγγράφως τη σύμβαση που έχει υπογράψει με τον πρώτο Φορέα.
- β) να ενημερώσει σχετικά τον AGROCERT αναφέροντας με σαφήνεια τους λόγους καταγγελίας της σύμβασης καθώς και το όνομα του νέου Φορέα Πιστοποίησης στον οποίο προτίθεται να ενταχθεί.
- γ) να υποβάλλει νέα αίτηση ένταξης στο σύστημα ελέγχου του νέου Φορέα.

4.3.2 Προϋποθέσεις αποδοχής του αιτήματος ένταξης από το νέο Φορέα είναι:

- α) να μην εκκρεμεί διενέργεια οποιαδήποτε είδους Επιθεώρησης που να έχει ανακοινωθεί σε διάστημα 15 ημερών.
- β) να μην εκκρεμούν διαδικασίες αξιολόγησης ευρημάτων Επιθεωρήσεων, χημικών αναλύσεων ή επιβολής κυρώσεων προ της ημερομηνίας καταγγελίας της σύμβασης.
- γ) να μην υφίσταται κύρωση απαγόρευσης χρήσης των σχετικών όρων, ενδείξεων, σημάτων σχετικά με το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

4.4 Σύμβουλος

Πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστον πτυχίο ΠΕ Γεωπόνου με τεχνικές γνώσεις και εμπειρία, καθώς και τουλάχιστον 20 ώρες κατάρτιση στο πρότυπο AGRO 2. Τα κριτήρια αυτά θα καθοριστούν λεπτομερώς με την έκδοση απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατ' εφαρμογή της παραγράφου 8 του άρθρου 17 της Κ.Υ.Α 267600/29.03.2007(ΦΕΚ510 Β' /10.04.2007).

ΜΕΡΟΣ 2^ο - ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ AGRO 2

(ακολουθεί την αρίθμηση των αντίστοιχων παραγράφων των προτύπων AGRO 2-1 και 2-2)

ΠΡΟΤΥΠΟ AGRO 2-1

4.3.2 Νομικές και άλλες απαιτήσεις

Στο αρχείο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τα παρακάτω έγγραφα:

- α) Συνιστώμενες και επιτρεπόμενες ποικιλίες για την περιοχή.
- β) Ποιοτικές προδιαγραφές και κανόνες εμπορίας σχετικά με τα τελικά προϊόντα της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- γ) Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.
- δ) Καταλληλότητα πολλαπλασιαστικού υλικού (εθνικοί ή και ευρωπαϊκοί κατάλογοι ποικιλιών καλλιεργούμενων ειδών) για τις ετήσιες καλλιέργειες.
- ε) Κατάλογος των εγκεκριμένων για την καλλιέργεια φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- στ) Όρια υπολειμμάτων των παραπάνω φυτοπροστατευτικών προϊόντων (MRL's).
- ζ) Πρακτικά λίπανσης και άρδευσης της οικίας Νομαρχίας (εφ' όσον έχει εκδοθεί).
- η) Περιβαλλοντική Νομοθεσία που αφορά την περιοχή.
- θ) Ειδική περιβαλλοντική Νομοθεσία σε περίπτωση που η γεωργική εκμετάλλευση ανήκει σε προστατευόμενη ζώνη (π.χ. NATURA 2000, RAMSAR κλπ).

4.3.4 Πρόγραμμα Βελτίωσης

Ο επιβλέπων συντάσσει Πρόγραμμα Βελτίωσης για την επίτευξη των σκοπών και των επιμέρους στόχων κάθε καλλιεργητική περίοδο.

4.4.1 Οργάνωση και Αρμοδιότητες

Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να αποδεικνύει εγγράφως τον ορισμό του Επικεφαλής καθώς και του Επιβλέποντα γεωπόνου (σύναψη σύμβασης γεωργικής εκμετάλλευσης με τον Επιβλέποντα).

4.4.2 Κατάρτιση απασχολούμενων

Κάθε παραγωγός πρέπει να έχει εκπαιδευτεί τουλάχιστον μία φορά στα παρακάτω θέματα:

- α) Βασικές αρχές λειτουργίας του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και υποχρεώσεις του παραγωγού σε σχέση με αυτό.
- β) Ορθή εφαρμογή των καλλιεργητικών φροντίδων.
- γ) Ορθή εφαρμογή φυτοπροστασίας, θρέψης – λίπανσης και άρδευσης της καλλιέργειας.
- δ) Ασφαλής χρήση και φύλαξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των λιπασμάτων.
- ε) Διαδικασία ιχνηλασιμότητας, κανόνες συγκομιδής, βασικοί κανόνες υγιεινής και ασφάλειας κατά τον χειρισμό των προϊόντων.
- στ) Ασφαλής χρήση γεωργικού εξοπλισμού.
- ζ) Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων στη γεωργική εκμετάλλευση.

4.4.4 Τεκμηρίωση

Η εκμετάλλευση πρέπει να καθιερώνει και να διατηρεί:

- α) Εγχειρίδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης το οποίο να περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή της γεωργικής εκμετάλλευσης και του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης με αναφορές στις Διαδικασίες και στα Σχέδια Διαχείρισης που περιλαμβάνονται.
- β) Τις τεκμηριωμένες Διαδικασίες που απαιτούνται για την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.
- γ) Τα τεκμηριωμένα Σχέδια Διαχείρισης που απαιτούνται για την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.
- δ) Τις οδηγίες και λοιπά έγγραφα που κρίνονται αναγκαία για την εφαρμογή του Συστήματος.

Τα παραπάνω έγγραφα και αρχεία τηρούνται σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή.

4.4.6. Αρχές Λειτουργίας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης

Τα κριτήρια ορθής λειτουργίας πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα παρακάτω:

- α) Η είσοδος νέου μέλους (παραγωγού) ή η ένταξη νέων αγροτεμαχίων στο Σύστημα πρέπει να πραγματοποιείται στην αρχή της εκάστοτε καλλιεργητικής περιόδου.
- β) Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να τηρεί διαδικασία για την αξιολόγηση των κύριων προμηθευτών της (π.χ. προμηθευτές πολλαπλασιαστικού υλικού, φυτοπροστατευτικών προϊόντων, λιπασμάτων, εργαστήρια, συνεργεία συντήρησης και επισκευής γεωργικών μηχανημάτων).
- γ) Το σύνολο των αγροτεμαχίων του κάθε παραγωγού, για τις καλλιέργειες του πεδίου πιστοποίησης, πρέπει να είναι ενταγμένο στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

4.4.8. Ιχνηλασιμότητα γεωργικού προϊόντος

Η διαδικασία ιχνηλασιμότητας πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τα παρακάτω:

- α) Κάθε παραγωγός που είναι ενταγμένος στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης καθώς και τα αγροτεμάχιά του, πρέπει να φέρουν κωδικοποίηση, η οποία να είναι μοναδική για κάθε ένα παραγωγό και για κάθε αγροτεμάχιο του. Σε περίπτωση επιδοτούμενων καλλιεργειών είναι υποχρεωτική η χρήση του μοναδικού κωδικού αγροτεμαχίου που δηλώνεται στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου –ΟΣΔΕ (13ψήφιος αριθμός).
- β) Σε περίπτωση που το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης δεν εφαρμόζεται στο σύνολο των παραγωγών της γεωργικής εκμετάλλευσης για τις καλλιέργειες του Πεδίου Πιστοποίησης, τότε η διαδικασία ιχνηλασιμότητας πρέπει να διασφαλίζει το ξεχωριστό χειρισμό «συμβατικών» και προϊόντων «ολοκληρωμένης διαχείρισης» από το αγροτεμάχιο μέχρι την παράδοση στον πελάτη.
- γ) Ο βαθμός λεπτομέρειας της ιχνηλασιμότητας πρέπει να ικανοποιεί τουλάχιστον τις παρακάτω βασικές απαιτήσεις:
- Πρέπει να τηρείται ιχνηλασιμότητα σε επίπεδο αγροτεμαχίου μέχρι το στάδιο της συγκομιδής.
 - Πρέπει να τηρείται ιχνηλασιμότητα σε επίπεδο παραγωγού κατά την παράδοση των συγκομισθέντων προϊόντων.
- δ) Για αποφυγή νοθείας των προϊόντων που προέρχονται από την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης με άλλα συμβατικής παραγωγής, πρέπει να πραγματοποιείται και να καταγράφεται προεκτίμηση των πο-

σοτήτων των προϊόντων που θα παραχθούν ανά αγροτεμάχιο με αποδεκτά ποσοστά αποκλίσεων. Οι ποσότητες που περιγράφονται στην προεκτίμηση αυτή πρέπει να ελέγχονται κατά τη διαδικασία της συγκομιδής, να τεκμηριώνονται οι τυχόν αποκλίσεις και να αξιολογείται η αποδοχή ή μη στο Σύστημα των προϊόντων που υπερβαίνουν τα αποδεκτά ποσοστά. Αδικοιολόγητη υπέρβαση των αποδεκτών ποσοστών απόκλισης από την προεκτιμώμενη ποσότητα συνεπάγεται χειρισμούς μη συμμόρφωσης του παραγωγού και των προϊόντων του.

Για τη διευκόλυνση της ιχνηλασιμότητας συνιστάται η εφαρμογή Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στο σύνολο των καλλιεργειών του ίδιου είδους της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Συνιστάται η τήρηση ιχνηλασιμότητας σε επίπεδο παραγωγού, ιδιαίτερα σε εξαγωγίμα προϊόντα.

4.5.1. Παρακολούθηση και Μετρήσεις

Η διαδικασία για τη μέτρηση/εκτίμηση ή παρακολούθηση των λειτουργιών της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να πληροί τουλάχιστον τα παρακάτω:

- α) Ο Επιβλέπων γεωπόνος πρέπει να συντάσσει ετήσιο πρόγραμμα μέτρησης/εκτίμησης ή παρακολούθησης των σημαντικών λειτουργιών της γεωργικής εκμετάλλευσης που να περιλαμβάνει το είδος αυτών, την πιθανή χρονική περίοδο που θα πραγματοποιηθούν και τον τρόπο ελέγχου αυτών.
- β) Το πρόγραμμα μετρήσεων/εκτίμησης ή παρακολούθησης πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία τουλάχιστον για τα παρακάτω:
- Βασικές καλλιεργητικές τακτικές.
 - Εισροές φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων.
 - Μετρήσεις καταλληλότητας τελικού προϊόντος (αναλύσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων), μετρήσεις εδάφους και φυλλοδιαγνωστικής.
 - Τις εκάστοτε απαιτήσεις των σκοπών και στόχων καθώς και του Προγράμματος Βελτίωσης.
 - Την περιοδική αξιολόγηση της συμμόρφωσης της με τη σχετική νομοθεσία, τις προδιαγραφές των προϊόντων και τους λοιπούς Κανονισμούς.

4.5.2. Χειρισμός Μη Συμμορφώσεων - Διορθωτικές & Προληπτικές Ενέργειες

Πρέπει τα τηρούνται τα παρακάτω:

- α) Να υπάρχει τεκμηριωμένη διαδικασία διερεύνησης, εντοπισμού και αξιολόγησης μη συμμορφώσεων που μπορεί να προκύψουν από εσωτερικούς ελέγχους/Επιθεωρήσεις ή εξωτερικές Επιθεωρήσεις, παράπονα πελατών ή αστοχίες του Συστήματος.
- β) Τις μη συμμορφώσεις πρέπει να ακολουθούν διορθωτικές ενέργειες και να ορίζεται χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους.
- γ) Πρέπει να καθορίζονται οι υπευθυνότητες υλοποίησης και επαλήθευσης των διορθωτικών ενεργειών.
- δ) Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να διατηρεί διαδικασία κυρώσεων για τους συμμετέχοντες παραγωγούς στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.
- ε) Ιδιωτικά συμφωνητικά/συμβάσεις με τους παραγωγούς πρέπει να περιγράφουν σε γενικά πλαίσια τη διαδικασία κυρώσεων.
- στ) Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να διαθέτει μηχανισμούς για την έγκαιρη ενημέρωση του Φορέα Πιστοποίησης σε περίπτωση ανίχνευσης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων άνω των MRL's ή μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε προϊόντα του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ή «διαγραφής» παραγωγών / εκτάσεων της από το πιστοποιημένο Σύστημα.
- ζ) Πρέπει να διατηρούνται αρχεία για όλες τις κυρώσεις συμπεριλαμβανόμενης της τεκμηρίωσης κατάλληλου χειρισμού τους και αντίστοιχων διορθωτικών ενεργειών.
- η) Πρέπει να υπάρχει διαδικασία απόσυρσης μη συμμορφούμενου τελικού προϊόντος, η οποία να καθορίζει:
 - Τις αρμοδιότητες για τη λήψη αποφάσεων απόσυρσης.
 - Τον τρόπο ενημέρωσης των πελατών και του Φορέα Πιστοποίησης.
 - Το χειρισμό των αποσυρόμενων προϊόντων.
- θ) Η διαδικασία απόσυρσης πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζεται ανά πάσα στιγμή.

4.5.4 Επιθεώρηση του συστήματος

Η επιθεώρηση πρέπει να περιλαμβάνει:

- α) Έλεγχο συμμόρφωσης του γραπτού συστήματος διαχείρισης (απαιτήσεις AGRO 2-1).
- β) Έλεγχο συμμετεχόντων παραγωγών και παραγωγικής διαδικασίας (απαιτήσεις AGRO 2-2).
- γ) Τουλάχιστον μία συνολική επιθεώρηση του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ετησίως.

4.6. Ανασκόπηση από τη Διοίκηση

Η τακτική ανασκόπηση του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης πρέπει να περιλαμβάνει τεκμηριωμένα υπό μορφή έκθεσης τουλάχιστον τα παρακάτω:

- α) Αποτελέσματα των σημαντικότερων μετρήσεων που αφορούν στην υλοποίηση των σκοπών και των στόχων του Συστήματος στο Πεδίο Πιστοποίησης και κατ' ελάχιστον να εξετάζονται τα ακόλουθα: στοιχεία που αφορούν στην ποιότητα των προϊόντων, αναλύσεις εδάφους, αναλύσεις ανίχνευσης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα προϊόντα κ.λ.π.).
- β) Αποτελέσματα εσωτερικών επιθεωρήσεων.
- γ) Πίνακα μη συμμορφώσεων, διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών.
- δ) Υλοποίηση ή μη των καθορισμένων σκοπών και στόχων.
- ε) Προγραμματισμό επόμενου έτους ή περιόδου.

ΠΡΟΤΥΠΟ AGRO 2-2

4.3.2 Τοπογραφικό σκαρίφημα

Στα σκαριφήματα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τις γειτνιαζουσες καλλιέργειες των αγροτεμαχίων που εντάσσονται στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, ώστε αν κρίνεται απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη για τη λήψη μέτρων προστασίας από γειτονικούς ψεκασμούς ή άλλες επεμβάσεις, καθώς και για τον καθορισμό των δραστικών ουσιών στις οποίες πρέπει να γίνει ανάλυση υπολειμμάτων.

4.3.4. Οργανική ουσία

Αναφέρονται ενδεικτικά, ως μέθοδοι για τη διατήρηση και αύξηση της οργανικής ουσίας:

- α) Μικροτεμαχισμός των κλαδεμάτων (Chips) καθώς και των άλλων φυτικών υπολειμμάτων και εγκατάλειψή τους στην επιφάνεια την περίπτωση που τα κλαδεύματα δεν δημιουργούν φυτοπαθολογικά προβλήματα.
- β) Χρήση καταστροφών για τεμαχισμό των κλαδιών και αβαθής ενσωμάτωση με δισκοσβάρνα για έλεγχο ασθενειών και παρασίτων.
- γ) Αβαθής (με ένα πέρασμα δισκοσβάρνας) ενσωμάτωση των πεσμένων στο έδαφος φύλλων (σε μη επικλινή εδάφη όπου είναι δυνατόν να εφαρμοστεί) το φθινόπωρο, όταν ολοκληρωθεί η φυλλόπτωση και πριν αρχίσει η διασπορά τους με τον αέρα για έλεγχο ασθενειών και παρασίτων.
- δ) Φυτοκάλυψη-κατάλληλη διαχείριση των ζιζανίων όλες τις εποχές (κοπή με χορτοκοπτικά) και διατήρηση του ζιζανιοτάπητα εντός του αγροτεμαχίου.
- ε) Προσθήκη κοπριάς ζώων, compost από φυτικά υπολείμματα ή άλλα οργανικά υλικά (σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο σχέδιο διαχείρισης της λίπανσης).
- στ) Προσθήκη ιλύος βιολογικού καθαρισμού ή compost με απαραίτητη προϋπόθεση την πιστή τήρηση της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
- ζ) Προσθήκη άλλων αποβλήτων ή υπολειμμάτων γεωργικών βιομηχανιών όπως βινάσσας, υπολείμματα κονσερβοποιίας, εκκοκκιστηρίων κλπ. Σε κάθε περίπτωση πρέπει το υλικό να αναλύεται ώστε να αποφευχθούν προβλήματα από περιεκτικότητες σε ανεπιθύμητα στοιχεία. Για την επιλογή της μεθόδου λαμβάνεται υπόψη η αποφυγή εμπλουτισμού του εδάφους

με μολύσματα παθογόνων μικροοργανισμών.

4.3.8 Αμειψισπορά

Σχετικά με την αμειψισπορά εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2-2, οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και ειδικότερα για τις καλλιέργειες υπό κάλυψη (θερμοκηπιακές) πρέπει να εφαρμόζονται:

- α) Εναλλαγή καλλιεργειών διαφορετικών βοτανικών οικογενειών.
- β) Ηλιοαπολύμανση δύο (2) μηνών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, στην περίπτωση μιας καλλιέργειας το χρόνο.

4.4 Παρακολούθηση των μετεωρολογικών δεδομένων

Συνιστάται να γίνεται μέτρηση και παρακολούθηση της θερμοκρασίας και υγρασίας ανά μικροκλίμα.

4.5.1 Σχέδιο Λίπανσης

Η διαμόρφωση του Σχεδίου λίπανσης πρέπει να γίνεται με βάση το στόχο παραγωγής και τις απαιτούμενες ποσότητες θρεπτικών στοιχείων, συνεκτιμώντας τα αποτελέσματα της ανάλυσης του εδάφους και των φύλλων.

Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη τα πρακτικά λίπανσης των κατά τόπους υπηρεσιών εφαρμογών του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σύμφωνα με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ).

Για τον υπολογισμό της ποσότητας του λιπάσματος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- η εδαφολογική ανάλυση (χημική-μηχανική σύσταση του εδάφους),
- η φυλλοδιαγνωστική,
- το είδος της καλλιέργειας,
- η ηλικία του φυτού,
- το βλαστικό στάδιο ανάπτυξης της καλλιέργειας,
- η χρήση σύνθετου ή απλού λιπάσματος,
- η μέθοδος εφαρμογής.

Για τον τύπο του λιπάσματος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- το pH του εδάφους (εδαφολογική ανάλυση),
- αν πρόκειται για βασική ή επιφανειακή λίπανση ή διαφυλλικό ψεκασμό,
- η ανάγκη της καλλιέργειας σε θρεπτικά στοιχεία

- η διαλυτότητα του λιπάσματος,
- ο ρυθμός αποδέσμευσης των θρεπτικών στοιχείων
- η σύσταση του λιπάσματος (για να μην εμπλουτίζεται το έδαφος και με ανεπιθύμητα συστατικά, όπως βαρέα μέταλλα που συνοδεύουν το λίπασμα).

Πρέπει να ακολουθείται ορθολογική λίπανση και κυρίως να αποφεύγεται η υπερβολική αζωτούχος λίπανση που οδηγεί τόσο στη δημιουργία ευπαθούς βλάστησης, όσο και στη μόλυνση των υπογείων υδάτων και την υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων.

4.5.2 Απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία

Πρέπει η γεωργική εκμετάλλευση να διενεργεί αναλύσεις εδάφους για προσδιορισμό των θρεπτικών στοιχείων σε ποσοστό τουλάχιστον 20% των αγροτεμαχίων της κατά τον 1^ο χρόνο εφαρμογής του Συστήματος.

4.6.5 Παροχή του αρδευτικού νερού

Σε περίπτωση άντλησης νερού από γεώτρηση, η χρήση αυτής πρέπει συμμορφώνεται με την εθνική νομοθεσία. Στα αρχεία της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να τηρούνται αποδεικτικά της νομιμότητας των γεωτρήσεων αυτών.

4.7.1 Φυτοπροστασία

4.7.2.1 Αντιμετώπιση εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων

Σε κάθε μικροκλίμα της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να τοποθετούνται εντομοπαγίδες και να οργανώνεται η παρακολούθηση των πτήσεων των κυριότερων εντόμων - στόχων.

4.7.4 Συστάσεις για την ποσότητα, τύπο και χρόνο εφαρμογής του ΦΠΠ

Συνιστάται η ρύθμιση του PH του ψεκαστικού διαλύματος ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη αποτελεσματικότητα (optimum) της δραστικής ουσίας στην ελάχιστη συνιστώμενη δόση.

4.7.6 Μέσα ατομικής προστασίας

Κατά την ανάμιξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (πριν το ψεκασμό) πρέπει να γίνεται χρήση όλων των απαραίτητων μέσων για την ένδυση, υπόδηση και την προστασία του χειριστή (π.χ. λαστιχένιες μπότες, αδιάβροχος ρουχισμός φόρμα προστασίας, λαστιχένια γάντια, μάσκες προσώπου, γυαλιά).

4.7.9 Απόρριψη του πλεονάσματος του ψεκαστικού υγρού - Ξέπλυμα βυτίου

Το τυχόν πλεόνασμα του ψεκαστικού υγρού ή τα "ξεπλύματα" του ψεκαστήρα πρέπει να διατίθενται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή εν απουσία της, όταν ψεκάζονται σε ήδη ψεκασμένο τμήμα της φυτείας πρέπει να τεκμηριώνεται ότι δεν υπερβαίνονται οι μέγιστες επιτρεπόμενες δόσεις.

Πρέπει να αποφεύγεται ο κίνδυνος μόλυνσης του εδαφικού νερού.

4.7.10 Αναλύσεις υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Πρέπει, πλέον των γενικών παραμέτρων, για την επιλογή δειγμάτων προς ανάλυση υπολειμμάτων ΦΠΠ να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση επικινδυνότητας οι παρακάτω παράγοντες:

- Η καλλιεργούμενη έκταση και ο χρόνος συγκομιδής κάθε ποικιλίας.
- Είδη καλλιεργειών που γειτνιάζουν με τα αγροτεμάχια της γεωργικής εκμετάλλευσης και εφαρμογές ΦΠΠ στις καλλιέργειες αυτές.
- Είσοδος νέων παραγωγών στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Η γεωργική εκμετάλλευση συνιστάται να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε τα προϊόντα να μην διοχετευτούν στην αγορά πριν την έκδοση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των αναλύσεων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Σε περίπτωση που τα αποτελέσματα των αναλύσεων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων ληφθούν σε χρονικό διάστημα που έπεται της διάθεσης των προϊόντων στην αγορά, πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα έγκαιρης ειδοποίησης των πελατών και η λήψη κατάλληλων χειρισμών ανάκλισης ή καταστροφής των προϊόντων σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία μη συμμορφούμενου προϊόντος.

4.8 Συγκομιδή και μετασυλλεκτικοί χειρισμοί

Πρέπει να τηρούνται οι ποιοτικές προδιαγραφές των προϊόντων και να πραγματοποιούνται όλοι οι απαιτούμενοι ποιοτικοί έλεγχοι των προϊόντων.

4.8.5 Συσκευασία προϊόντων

Προϊόντα που συσκευάζονται στο χωράφι πρέπει να μεταφέρονται στους χώρους αποθήκευσης αυθημερόν και χωρίς καθυστέρηση ή σε περίπτωση που αποθηκεύονται στο χωράφι, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την

αποφυγή επιμόλυνσης και υποβάθμισης της ποιότητας των προϊόντων.

4.8.6 Αποθήκευση

Πρέπει να τηρούνται και να ελέγχονται όλες οι κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης των προϊόντων (π.χ. θερμοκρασία, υγρασία).

Πρέπει να υπάρχει πρόγραμμα για τον καθαρισμό και τη συντήρηση των εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων αποθήκευσης (π.χ. γραμμές παραγωγής και μηχανήματα, τοίχοι, δάπεδα, αποθηκευτικοί χώροι, παλέτες κλπ) με σκοπό την αποτροπή μόλυνσης των προϊόντων. Η εφαρμογή του προγράμματος αυτού πρέπει να τεκμηριώνεται.

4.9 Διαχείριση εξοπλισμού & ενέργειας

Η συντήρηση του εξοπλισμού πρέπει να γίνεται τουλάχιστον μία φορά ετησίως.

Πρέπει να προβλέπονται ενέργειες για τη διαχείριση των χρησιμοποιούμενων λιπαντικών των μηχανημάτων (π.χ. διάθεση σε κοντινό συνεργείο από όπου ανακυκλώνονται).